

סקר טבע עירוני – תל אביב-יפו

אתר 28
הצוק מנדרין

מכלול: חולות החוף

תאריך סקירה: 21-22.6.12, 28.5.12, 21.6.12, 23.4.12

גודל מקורב של השטח: 188 דונם

שם הסוקר: רעות לוריא, ניר מעוז, בועז שחם, ערן בנקר

נ.צ.מ (ישראל חדשה): 180650/672130

רחוב/גבול: מערב: חוף הים. מדרום: תל רקית. מצפון: מלון מנדרין

רובע: 1 - עבר הירקון מערב

תאור כללי: מרחב הכולל מגוון של בתי גידול חולים לאורך החוף ובכללם מצוק ושטחי חולות מיוצבים. בשטחי החולות מגוון זוחלים גבוה והחוף חלק מתחום הקינון של צבי הים.

מאפייני השטח

אקולוגיה

בתי גידול	חולות מיוצבים, חולות חשופים, מחשופי חמרה, מצוק חופי, בור, רצועת חוף, מגוון. שיחיית חולות, בתה עשבונית, בתה חופית. רותם המדבר – שמשון סגלגל רותם המדבר – לענה חד זרעית ברומית ספרדית – שיבולת שועל נפוצה
תצורות צומח	90% - 20%
יחידות צומח	צפרנית חופית (אדום), אהל הגבישים, ריכוז שיזף מצוי, צומח חולות(שמשון סגלגל).
כיסוי צומח (%)	עופות, זוחלים
צומח ייחודי	ציפורים: שרקרק מצוי, זוחלים: נחושת עינונית, צב יבשה מצוי, ארבע קו מובהק, תלום קשקשים מצוי, חומט פסים, צב ים.
בעלי חיים	מצוק חופי, עורף המצוק, קו הצומח בין חולות חשופים לחולות מיוצבים.
חי ייחודי	גבוהה – חלק מרצף חולות של הגוש הגדול
אתרים חשובים	ציפורים: דררה, מאיינה. צמחים: טיונית החולות, שיטה כחלחלה, קיקיון מצוי.
חשיבות ברצף- חיבור לאתרים אחרים	בינונית - גבוהה. חלקו המזרחי של השטח מפותח כחלק מחוף הרחצה. בעורף המצוק פגיעה משמעותית בשל נסיעת כלי רכב בחלק המערבי ובמצוק.
מינים פולשים	
רמת השתמרות השטח	

פיזי

קרקע	חמרה, חול, כורכר.
מורפולוגיה	חולות, מחשופי חמרה, מצוק, מדרון, חוף חולי
מורכבות טופוגרפית (מופעי נוף)	בינונית, שקעים חוליים, מחשופי חמרה, מצוק חופי, חוף חולי
חזות כללית	שטח חולות בו ניכרת פעילות אדם היוצרת מערומי אשפה ופסולת ורמיסה של הצומח החולי. רמת הפרות גבוהה יותר באזור

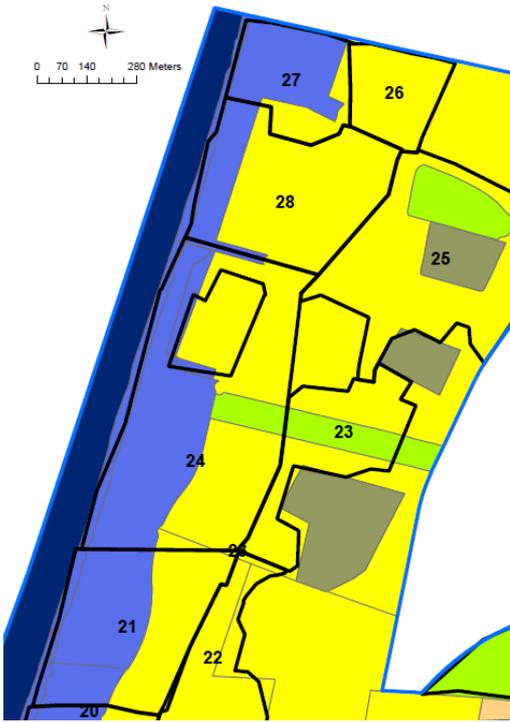
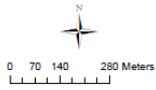

תרשים התמצאות

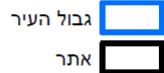

מראה כללי

ייעודי קרקע תא/5000

מקרא

ייעודים תכנית מתאר

- אזור לתכנון בעתיד
- אזור מגורים בבניה מרקמית
- אזור מגורים בבניה מרקמית נמוכה
- אזור מגורים בבניה נמוכה
- אזור מגורים בבניה רבת קומות
- אזור מוסדות ציבור עירוניים ומטרופוליניים
- אזור מעורב
- אזור פעילות מיוחד
- אזור תעסוקה מטרופוליני
- אזור תעסוקה מקומי
- אזור תעסוקה עירוני
- בית עלמין
- דרך פרברית מהירה
- ים בתחום שיפוט עירוני
- מעגנת נופש ספורט ודיג
- שטח פתוח מטרופוליני
- שטח פתוח מטרופוליני חופי
- שטח פתוח עירוני

המצוק הנמצא בעורף מגרש חניה. אזור חוף מפותח.	
קיים. לחוף הרחצה	תשתיות קולטות קהל
סביבה	
פסולת בניין, אשפה למיניה, נסיעת רכבי שטח, מערומי עפר, חפירה בקרקע..	מפגעים והפרות
גבוהה. בעורף המצוק גבוהה מאוד	רמת הפרה בשטח (מפגעים)
מוסדרת לחוף.	נגישות
948/0 הרצליה- יישוב, כלי צור וחרסים מן התקופה הניאוליתית הקרמית על פני הקרקע.	ארכיאולוגיה
שטח פתוח, מגרש חניה, חוף מוסדר.	שימושים
ייעודי קרקע עיקריים	
<p><u>תכנית מתאר ארצית:</u> תמ"א 35 – מרקם עירוני, רגישות נופית סביבתית גבוהה.</p> <p><u>תכנית מתאר מחוזית (תמ"מ 5):</u> עפ"י תמ"א 4/13 – חוף הים, אזור מגורים משולב מלונאות, שטח ישוב, עורף חוף.</p> <p><u>תכנית מתאר עירונית (ת"א 5000):</u> שטח פתוח מטרופוליני חופי אזור מגורים בבניה מרקמית</p>	
מסקנות והמלצות	
<u>חשיבות האתר:</u>	
<ul style="list-style-type: none"> • תחום מחיה של שרקק מצוי • בתי גידול של חולות מיוצבים • פעילות זוחלים וריכוז של צב יבשה מצוי ובאזור החוף צבי ים. • מגוון צומח חולות ייחודי. • אזור מחייה ופעילות של זוחלים ומכרסמים. • החוף החולי מושך עופות ים. • <u>שמירה וטיפוח של ערכי טבע קיימים:</u> • טיפול והסרה של צמחייה פולשנית • פינוי פסולת • שמירת ציר פתוח וקישור לחולות מצפון ומדרום על בסיס החלק המערבי של האתר. • מניעת הפרעות תאורה מאזורי המגורים • מניעת כניסת רכב מוטורי ורמיסת הקרקע. • הימנעות מביצוע חריש באזור החוף 	
<u>שיקום ושיחזור בתי גידול מערכות אקולוגיות:</u>	
<ul style="list-style-type: none"> • הגדלת השונות של בתי הגידול • יצירת רצף של בתי גידול חוליים וקישור לרצועת החוף מצפון ומדרום. • דילול מבוקר של צפיפות הצומח בתחום החולות המוצבים יכול לאפשר הופעת מיני צומח נוספים והגדלת המגוון הביולוגי. פעולה כזו יש לבצע במסגרת תכנית ייעודית ומעקב וניטור מוסדרים. • שתילת מיני צומח מקומי • שיקום סוללות מגרש החניה 	
נתוני הסקר	
צומח	
שם המין	סטטוס
אהל הגבישים	נדיר

		אטד החוף
		אלמוות הכסף
		אספרג ארך עלים
	אנדמי	ארכובית א"י
		ברומית המטאטא
		ברומית ספרדית
		ברומית שעירה
		גומא הקרקפות
		גזר החוף
		גזר קיפח
		זון אשון
		זנב ארנבת ביצני
	אנדמי	חבלבל החוף
		חורשף צהוב
		חרצית עטורה
		טופח גדול
	פולש	טיונית החולות
		יבלית מצויה
		כלינית מצויה
		לחך בשרני
		לענה חד זרעית
		מקור חסידה מפצל
		מרגנית השדה
		נר הלילה החופי
		עכנאי שרוע
		עלוק
		עלקת
	אנדמי, אדום	ציפורנית חופית
		צפרנית מגוונת
		קורטום דק
		קורטום מבריק
	מוגן	רותם המדבר
		שיבולת שועל מתפרקת
		שיבולת שועל נפוצה
		שיזף מצוי
	פולש	שיטה כחלחלה
		שמשון סגלגל
		שעורת התבור
	אנדמי	תלתן א"י
		בן חיטה אריכא
	פולש	קיקיון מצוי
		מידע נוסף 5 חבלוב שרוע (אדום) 15 תלתן ביירוטי (אנדמי)
		בעלי חיים
		עופות

מין	דירוג הספר האדום
בז מצוי	LC
כרוון מצוי	NT
יונת בית	מין מבוית
תור צווארון	LC
תור מצוי	NT
צוצלת	מין פולש
דוכיפת	NT
שרקרק מצוי	VU
סנונית רפתות	LC
בולבול צהוב-שת	LC
סבכי שחור-ראש	LC
פשוש	LC
חנקן אדום-ראש	NT
צופית בוהקת	LC
קאק	LC
עורב אפור	LC
מאינה מצויה	מין פולש
דרור הבית	LC

יונקים

שם המין	דירוג הספר האדום
עכבר מצוי	LC
חולד	LC
חולדה מצויה	LC
חולדת החוף	LC
עטלף פירות	LC
עטלפון לבן שוליים	NT
אשף מצוי	NT
שועל מצוי	LC
ארנבת מצויה	LC
חדף זעיר	NT
קיפוד חולות?	VU
קיפוד מצוי	LC

זוחלים

מין	דירוג ספר אדום	סיכוי לנוכחות המין
צב יבשה מצוי	VU - עתידו בסכנה	נמצא
זיקית ים-תיכונית	LC - לא בסיכון	גבוה
חרדון מצוי צפוני	LC - לא בסיכון	נמצא
קמטן	NT - בסיכון נמוך	גבוה
שנונית שפלה	CR - בסכנת הכחדה חמורה	גבוה
שממית בתים	LC - לא בסיכון	נמצא

לוחיות שריון של צב יבשה מצוי

מניפנית מצויה	LC - לא בסיכון	גבוה
שממית עצים	LC - לא בסיכון	נמוך
ישימונית מצויה	LC - לא בסיכון	גבוה
חומט גמד	LC - לא בסיכון	גבוה
חומט פסים	LC - לא בסיכון	נמצא
נחושית עינונית	LC - לא בסיכון	גבוה
נחושית נחשונית	VU - עתידו בסכנה	בינוני
נחושית חולות	NT - בסיכון נמוך	גבוה
חומט מנומר	LC - לא בסיכון	גבוה
נחשיל מצוי	LC - לא בסיכון	גבוה
חנק	LC - לא בסיכון	גבוה
שלון טלוא ראש	LC - לא בסיכון	גבוה
שחור ראש	LC - לא בסיכון	גבוה
זעמן זיתני	LC - לא בסיכון	גבוה
זעמן שחור	LC - לא בסיכון	גבוה
זעמן מטבעות	LC - לא בסיכון	בינוני
נחש מים	NT - בסיכון נמוך	גבוה
עין חתול חברבר	LC - לא בסיכון	גבוה
ארבע-קו מובהק	LC - לא בסיכון	גבוה
תלום-קשקשים מצוי	LC - לא בסיכון	גבוה
מחרוזן "האוכפים"	VU - עתידו בסכנה	נמוך
צפע מצוי	LC - לא בסיכון	גבוה

מידע נוסף

- בעבר התקיים מגוון ביולוגי עשיר באזור החולות שכלל מינים פסמופילים של זוחלים ומכרסמים כגון: גרביל אלנבי, ירבווע מצוי, כח אפור. מינים נוספים: צבי א"י, גירית מצויה, סמור, חתול בר.
- ברצועת החוף תועדה פעילות של צבי ים והאתר חלק מאזור הקינון של שני המינים – צב ים ירוק וצב ים חום.
- עופות נוספים שנצפו¹ – דוחל שחור גרון, מרית, ביצנית ב.מ, שחף האגמים, שחף כספי, חוחית.

סקר פורום תושבים (15)

גרביל החוף – אדום VU
 גרביל חולות- אדום VU
 קיפוד ב.מ - עקבות

תרשים בתי גידול וערכי טבע

